

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir.

عنوان اقدام پژوهی :

چگونه توانستم زهرا دانش آموز آموزشگاه ..... را به درس ادبیات و

زبان فارسی علاقه مند نمایم؟

www.asebankafinet.ir

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir.

فهرست مطالب

۴	چکیده
۵	مقدمه
۶	بیان مسئله
۷	توصیف وضع موجود:
۷	اهمیت و ضرورت تحقیق:
۸	پیشینه ی تحقیق
۹	گرد آوریِ اطلاعات ؛ شواهد ۱:
۹	گرد آوریِ اطلاعات و روش های آنها
۱۰	تجزیه و تحلیل و تفسیر داده ها
۱۱	راه حل های پیشنهادی
۱۱	اجرای طرح
۱۲	گرد آوریِ اطلاعات ، شواهد ۲:
۱۳	نتیجه گیری
۱۳	اهم عوامل و موانع موجود در امر آموزش زبان و ادبیات فارسی را می توان به شرح زیر دسته بندی کرد :.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir.

- ۱- کتاب های درسی..... ۱۳
- ۲- جامعه و اجتماع..... ۱۴
- ۳- دبیران و استادان زبان و ادبیات فارسی ۱۵
- ۴- عوامل اجرایی در دبیرستان..... ۱۵
- ۵- اولیای دانش آموزان..... ۱۶
- شیوه ی ارزشیابی دروس زبان و ادبیات فارسی ۱۶
- نقاط قوت و تاثیر گذار در تدریس :..... ۱۷
- نقاط منفی و باز دارنده در تدریس:..... ۲۱
- پیشنهادات:..... ۲۲
- منابع و مآخذ..... ۲۳

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید**

www.asebankafinet.ir

چکیده

امروزه به جهت اهمال و سستی و بی توجهی های برخی از متولیان و دستگاه های موظف به حراست و صیانت و نگهداری ریشه و بن مایه و جایگاه و شریان حیاتی اصیل زبان فارسی از یک سو و عدم دقت هایی که در بیان برخی به گوش می خورد و متن هایی که بدون رعایت قاعده و احساس در اصول علمی- کاربردی زبان به چشم می آید کارش به جایی رسیده است که بعضی ها خیلی راحت و بدون دغدغه واژه های بیگانه و نادرست بر سر زبان ها جاری می کنند و در مجموعه های تصویری و آوایی و نوشتاری، واژه های نامأنوس و غیرمعمول و بدون قاعده و حتی گاهی ملهم از ادبیات بیگانه را جایگزین کلمات فاخر و خوش آهنگ زبان فارسی کرده اند. یکی از دلایل کم توجهی به ادبیات نگاه سطحی ما به آن است. در کش و قوس های سال های خودباختگی در برابر غرب و نفوذ آداب غربی که اندک اندک چون موربانه ای به جان این درخت تناور و سایه افکن افتاد، زبان و ادبیات فارسی به عنوان درسی تفننی، سرگرم کننده و حتی نمره آور و معدل چاق کن در نظام آموزشی ما جا خوش کرد. ادبیات فارسی درسی آسان قلمداد شد که هر دبیر غیرمتخصص و کم سواد می تواند از عهده ی تدریس آن برآید و چنان شد که خود به خود و از آغاز نیز گروه کم سوادان به سوی رشته ی ادبیات کشیده شدند. اکنون نیز اگر به نحوه ی هدایت تحصیلی دانش آموزان گذری بیندازیم، متوجه این قضیه خواهیم شد. دانش آموزانی که حتی رشته ی ادبیات را کسب نکرده اند نیز، با تشکیل کمیسیون خاص در ادارات آموزش و پرورش به سوی این رشته گسیل داده می شوند. رشته ای که خود دانش آموز به رفتن و ادامه ی تحصیل در آن راغب نیست و حتی با توجه به سوابق موجود استعداد راه یابی بدان رشته را ندارد. این است حال و روز رشته ی ادبیات در این

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید**

www.asebankafinet.ir.

روزگار .به همین دلیل بنده ..... در این اقدام پژوهی سعی بر این دارم که درس ادبیات و زبان فارسی را در کلاس جذاب نموده و به دانش آموزم زهرا کمک کنم تا در رویارویی با مشکلات فرارویش در این درس موفق شود.

مقدمه

ظاهراً جنس روزها و شب‌های نسل امروز با جنس روزها و شب‌های نسل پدران و مادران ما تفاوت‌های اساسی به خود گرفته است. از همین نگاه گذرا و نه موشکافانه می‌توان فهمید که ذائقه ادبی بچه‌های امروز حتماً و نه شاید با بچه‌های دیروز بی‌شباهت شده است. دوست فرهیخته‌ای می‌گفت اگر به نظر من «دیزی» بهترین غذاست، به نظر بچه‌های امروز «پیتزا» بهترین غذاست. اگر من مجذوب و عاشق غزل‌های عاشقانه حافظ هستم، درک این شیفتگی برای بچه‌های امروز ناممکن به نظر می‌رسد، چرا که تغییر ذائقه ادبی آنها پا به پای تغییر ذائقه غذایی آنها پیش می‌رود. ضمن آن که قبول این تغییر و دگرگونی به شرایط موجود برای رسیدن به وضعیت مطلوب و مد نظر ما کمک کرده و راه را برای پذیرش داشته‌های قبلی هموار می‌کند. اگر امروز قهرمانان فیلم‌های غربی همچون «هری پاتر» که مبلغ فرهنگ غربی و برهنگی‌اند در برابر بچه‌ها قد علم کرده‌اند، کم‌کاری از ماست که در معرفی «رستم و سهراب» کوتاهی کرده‌ایم. حالا باید به دنبال یافتن پاسخ این سؤال باشیم که چرا این ذائقه شکل گرفته و ما (خانواده، مدرسه، جامعه، کتاب درسی، رسانه و...) چقدر در این شکل‌بخشی دخیل بوده‌ایم. اگر یافته‌های ما نشان می‌دهد که دانش‌آموزان سال‌های اخیر که سال‌ها پشت نیمکت‌های کلاس ادبیات فارسی نشسته‌اند، اما بی‌ذوق و بی‌علاقه و بی‌بهره از این کلاس‌ها و امروز بیگانه‌اند با حافظ و سعدی و رودکی و مولانا و... بی‌شک نیازهایی در آنها شکل گرفته (شاید هم ما شکل داده‌ایم) و شرایط به گونه‌ای رقم خورده و کاستی‌هایی در این باره به جا مانده که امروز این کم‌علاقگی‌ها به ادبیات و ادبا را به نظاره نشسته‌ایم. بنابراین واکاوی شرایط فعلی چه در کلاس و مدرسه

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir.

و کتاب و چه در خانواده و جامعه می تواند در این زمینه راهگشا باشد. ضرورتی که حس نمی شود . ادبیات فارسی نقش بزرگی را در انتقال ارزش ها، هنجارها و مفاهیم اجتماعی در جامعه ما برعهده دارد. بررسی های تاریخی گواه این مطلب است که شاعران بزرگی در شکل گیری تحولات اجتماعی نقش بازی کرده اند، از طرفی تحولات اجتماعی هم بر ادبیات فارسی تأثیر گذاشته است، بنابراین ارتباط دوسویه ای بین جامعه و ادبیات فارسی وجود دارد که غیرقابل انکار است.

به همین خاطر باید به ادبیات فارسی به دیده ارزشمندی بنگریم، چرا که با انتقال ارزش های ملی - اسلامی و بومی در شکل گیری هویت ایرانی - اسلامی ما به شکل اساسی اثرگذار است، مقوله مهمی که در این سال ها در مجموعه نظام آموزشی ما و البته در نهادها و رسانه های دیگر هم مغفول مانده است.

بیان مسئله

در بین دروسی متعددی که در مدارس ارایه می شود یکی هم «ادبیات فارسی» است. بدیهی است که آموزش این درس مانند تمام دروس دیگر مفید است؛ اما آن چه ما را به برگزاری این میزگرد ملزم کرد این بود که دانستن «ادبیات» نه تنها مفید بلکه ضروری است.

در بین تعاریف مختلفی که از انسان می شود و عموماً تمایز او از حیوانات را بیان می کند متداول ترینش این است که «انسان حیوانی است ناطق». چنانچه این تمایز را بپذیریم منطقاً این ذهنیت پیش می آید که در میان انسان ها آن که قدرت سخن گویی و نطق بیش تری داشته باشد از مراتب بالاتری در زندگی برخوردار است. «ادبیات» ابزار اصلی این قدرت است.

منظر دیگری که باید به آن توجه داشت این است که در مدارس مثل علامه طباطبایی که مختص رشته ی ریاضی و فیزیک (و تا حدی علوم تجربی) است «ادبیات» چه جایگاهی دارد؟ دانش آموزان تیزهوشی که در این مدارس تحصیل می کنند بدون مطالعه ی دقیق ادبیات نیز می توانند در دروس تخصصی خود نمرات

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید**

www.asebankafinet.ir.

خوبی کسب کنند اما تجربه نشان می دهد که کسانی که در علوم ریاضی و فیزیک نیز حرفی برای گفتن داشته اند به «ادبیات» مسلط بوده اند. دکتر حسابی و پروفیسور هشترودی مثال هایی دم دستی و مناسب برای این مدعا هستند. بررسی همین تک بیت نشان گر تسلط (و نه تنها آگاهی) او بر ادبیات است.

در صورت پذیرش این مدعا این بیان قابل تامل می شود که اگر کسی به ادبیات تسلط نداشته باشد ممکن است دروس ریاضی و فیزیک را خوب یاد بگیرد و خوب هم نمره بگیرد اما بعید است ریاضی دان یا فیزیک دان شود.

توصیف وضع موجود:

اینجانب دبیر ادبیات فارسی آموزشگاه هستم. بنده مدت سال است که در آموزش و پرورش خدمت می کنم. در یکی از کلاس های پایه اول متوسطه دانش آموزی به نام زهرا داشتم. که از من تقاضا نمود که : برای ادبیات و زبان فارسی می خواهم کلاس تقویتی داشته باشم. در اولین برخورد با زهرا از او در باره ی نظرش در مورد ادبیات و پرسیدم؛ اما با کمال تعجب ، به جای پاسخ ناراحت شد. از او دیگر چیزی نپرسیدم تا در یک موقعیت مناسب به مسئله رسیدگی کنم .

بعد از چند روز زهرا در مورد اینکه در سال های گذشته، ادبیات و زبان فارسی را خوب یاد نگرفته و دبیران مربوطه هم ، چون زیاد سختگیری نمی کرده اند با نمره ی عالی قبول شده است را برایم گفت.

اهمیت و ضرورت تحقیق :

زبان و ادبیات هر ملت نماد هویت آن سرزمین محسوب و به سان آئینه ای است که چون در آن نیک بنگریم می توانیم چهره روح حاکم و فرهنگ کلی و صبغه و سابقه آن ملت را در آن بنگریم. تاریخ، فرهنگ و تمدن غنی کهن، دین الهی توحیدی و زبان بومی- ملی از نشانه های مباهات ما در عرصه تاریخ است که کثرت

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید**

www.asebankafinet.ir

آثار ارزش مند و شاعران و گویندگان و نویسندگان نامدار و جهانی نشان از قدمت و دیرینگی فرهنگ و تمدن ما و مؤید این موضوع است. اما زبان فارسی ما که دارای چنین پیشینه ای است متأسفانه امروزه از جوانب متعدده مورد حمله قرار گرفته که نیازمند مراقبت و صیانتی ویژه است که از یکسو همت متولیان و دست اندرکاران و دل سوختگان و صاحب نظران وادی ادبیات و از سوی دیگر تأثیرگذاران بر این عرصه عظیم و رفیع را می طلبد تا نه تنها آن را از آسیب دور نگه داریم بلکه زمینه تقویت و غنی سازی آن را نیز فراهم نماییم. زبان مادری فارسی، شناسنامه شریف و نشان شخصیت اصیل در جغرافیای زیستی ما است که بیان گر فخر و یگانگی، تجمیع دل بستگی، پویایی و فرهیختگی ادبیات و ادبیان و تمدن و سابقه کهن ما در فراخنای تاریخ است، که با خون دل ها و تحمل سختی ها و مصائب و تلاش های جان فرسای پیشکسوتان و پیشقراولان عرصه ادب همچون مولانا، سعدی، حافظ، نظامی و خاقانی به عنوان میراث و ودیعه ای گران سنگ به ما سپرده شده که ما نیز وظیفه داریم این امانت مرواریدگونه را با حفظ ماهیت و اصالت و به گونه ای مطلوب به آیندگان بسپاریم و آنان را در خصوص پاسداشت و صیانت از این میراث جاودان آگاه سازیم. با توجه به این که ادبیات و زبان فارسی از دروس مهم و پایه است و هر دانش آموزی برای موفقیت در سال های آتی ، باید این درس را فرا بگیرد ، بر آن شدم تا در مورد این درس با دانش آموزان به خصوص با زهرا بیشتر کار کنم .و از طرفی چون علائم موفقیت یک معلم ، عملکرد کلاس ، در درسی است که او تدریس می کند خود به خود اهمیت و ضرورت تحقیق برای من بارزتر می شد

پیشینه ی تحقیق

تحقیقات و مقالاتی که در این زمینه مورد بررسی قرار گرفته اند که بعضی از آنها عبارتند از :

- ۱- کتاب ادبیات و زبان فارسی حسن انوری و احمدی گیوی مورد مطالعه قرار گرفت تا آموزش ادبیات و از طرق مختلف انجام گیرد.

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید**

www.asebankafinet.ir.

۲- برای یاد آوری مراحل اقدام پژوهی و اجرای آن به مقالات متعددی از قاسمی پویا، حنا فریس ، منوچهر همایون فر و صفورا یزد چی مراجعه شد.

۳- از اینترنت نیز مقالات مختلفی در مورد ادبیات و زبان فارسی و آموزش آن مطالعه گردید.

گرد آوری اطلاعات ؛ شواهد ۱ :

هنگامی که به طور قطع و یقین مشکل را احساس کردم پرسش و پاسخهایی در کلاس با دانش آموز انجام دادم. برای تهیه و تکمیل اسناد و شواهد خود از دانش آموزان امتحان گرفته شد و نمرات زهرا برای نمونه

تنظیم گردید. ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸

گرد آوری اطلاعات و روش های آنها

مسئله ی ضعف زهرا، در درس ادبیات و زبان فارسی را با جمعی از همکاران با سابقه در میان گذاشته و با هم به بحث و گفتگو پرداختیم . همه ی همکاران با علاقه ی بسیار در بحث شرکت کردند و نظرات مفیدی ارائه نمودند. مصاحبه ای نیز با دبیران ادبیات سایر مدارس داشتم .. با مراجعه به مقالات، کتاب ها و نشریات گوناگون هم به مطالب جالب و قابل توجه در این زمینه دست یافتیم پس از گفتگو های بسیار در زمینه ی علل ضعف و مشکلات درس ادبیات و ، مطالب جمع آوری شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت . مشکلاتی که در این باره وجود داشت ، نظیر روش تدریس معلم ، تفاوت های فردی دانش آموزان ، کم بودن ساعت درسی ادبیات و نسبت به حجم کتاب و ... فهرست گردید . تحقیقات و مقالاتی که در این زمینه مورد بررسی قرار گرفت عبارتند از :

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید**

www.asebankafinet.ir.

۱- کتاب ادبیات و زبان فارسی حسن انوری و احمدی گیوی مورد مطالعه قرار گرفت تا آموزش ادبیات و از طرق مختلف انجام گیرد.

۲- برای یاد آوری مراحل اقدام پژوهی و اجرای آن به مقالات متعددی از قاسمی پویا، حنا فریس، منوچهر همایون فرو صفورا یزد چی مراجعه شد.

۳- از اینترنت نیز مقالات مختلفی در مورد ادبیات و زبان فارسی و آموزش آن مطالعه گردید.

تجزیه و تحلیل و تفسیر داده ها

مشکل اصلی، ضعف در ماده ی درسی ادبیات و زبان فارسی می باشد که از علل اصلی آن می توان به نکات زیر اشاره نمود .

* آسان قبول شدن دانش آموزان

* همکاری کمتر اولیا در امر آموزش

* کم بودن ساعت درسی نسبت به حجم دروس

* اهمیت ندادن بعضی از همکاران به ادبیات و زبان فارسی

* مستقل نبودن این درس در دوره ی متوسطه دوم

اگر سعی شود این مشکلات برداشته می شود .اگر تلاش و کوشش دبیر و دانش آموزان به طور مستمر ادامه یابد و دبیر با استفاده از شیوه های جدید ، حل این مشکل اگرچه کاملا و صد در صد برطرف نشود ولی انشاء الله درصد بیشتری از این مشکل حل می شود .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir.

راه حل های پیشنهادی

* اهمیت دادن به این درس .

* تشویق و ترغیب.

* دادن مسئولیت به زهرا

* استفاده از شیوه های متعدد توسط دبیر

* بیشتر کار کردن ادبیات و در کلاس درس به خصوص از زهرا در پای تخته

* امتحان کتبی بیشتر از کل دانش آموزان

* یاد آوری ادبیات و پایه های قبل و پرسش آنها

اجرای طرح

اسکینر در کتاب نظریه های یادگیری معتقد است یادگیری در صورتی به بهترین وجه انجام می گیرد که

الف (اطلاعاتی که قرار است آموخته شوند در گام های کوچک ارائه گردد.

ب) به یادگیرندگان درباره ی یادگیریشان بازخورد فوری داده شود. یعنی بلافاصله پس از یک تجربه

یادگیری به آنان گفته شود که اطلاعات مورد نظر را درست یاد گرفته اند یا از آن لحاظ اشکالاتی دارند.

ج) یادگیرندگان بتوانند با سرعت متناسب خود یاد بگیرند.

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید**

www.asebankafinet.ir.

من نیز سعی نمودم با صبر و حوصله به زهرا کمک کنم . در مرحله ی اول از اولیای دانش آموز دعوت کردم و در مورد وضعیت فرزندشان با آنها به گفت و گو نشستیم و از آنها خواستم تا حد امکان مرا در این مورد یاری نمایند و در منزل نیز به درس فرزند خود اهمیت بیشتری دهند ؛ چون اکثر اولیا درسهایی مانند درس ریاضی و فیزیک و... را در دوره ی متوسطه دوم مهم می دانند .

استفاده از تشویق های بجا ، یکی از کارساز ترین عوامل پیشرفت دانش آموزان می باشد. من نیز متذکر شدم در صورت پیشرفت ، جوایزی هرچند کوچک اهدا خواهم کرد .

از شیوه های متعدد دیگری همچون ؛ کار کردن در منزل به این صورت که افعال و کلماتی می نوشتم و برای جلسه ی بعد از او می خواستم که آنها را بنویسد.

ادبیات و زبان درسی است که در صورت یاد گرفتن دانش آموز دوست دارد به تکرار از این مسائل حل کند؛ بنابراین چند روش را برایش یاد دادم تا برایش مشکلی نباشد. در ضمن در مورد مشکلاتی که در بحث های قبل ذکر کردم با مدیر مدرسه و مسئولین اداره صحبت کردم.

گرد آوری اطلاعات ، شواهد ۲

برای تهیه و تکمیل شواهد ، بعد از اجرای طرح ، نمرات برای نمونه در جدول فراوانی مربوط به توزیع نمرات

آن ها تنظیم گردید. ۱۹   ۲۰   ۲۰   ۲۰

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir.

نتیجه گیری

نمره ی فارسی و ادبیات و زبان زهرا و پیشرفت وی در این درس نشان می داد که راه حل ها مطلوب بوده است .میزان پیشرفت درسی وی در هر جلسه نسبت به جلسه ی قبل بیشتر می شد و نمره ی او نسبت به جلسه ی قبل بیشتر می شد. نمرات امتحان نوبت دوم نیز که در خردادماه گرفته شد نشان گر این نتیجه است ؛

اهم عوامل و موانع موجود در امر آموزش زبان و ادبیات فارسی را می توان به شرح زیر دسته بندی کرد :

۱- کتاب های درسی

مهم ترین ابزار تدریس هر معلمی در مدرسه و نظام متمرکز آموزش و پرورش ایران کتاب درسی است . اگر کتاب های درسی متناسب با سطوح رشد فراگیرندگان و توانایی ذهنی آنان تدوین نشده باشد یا این که در حد سن دانش آموزان نباشد ، مشکلاتی را از جمله : خستگی ذهن ، دل زدگی از مطالعه ی دروس ، افت تحصیلی و ... به بار خواهد آورد . از آن جا که اغلب کتاب های درسی فاقد جاذبه های لازم هستند لذا نمی توانند ارتباطی مؤثر بین معلم و شاگرد بر قرار نمایند . بهتر است در برنامه ی درسی مواردی بیاید که برای یادگیرنده مطلوب باشد .

عدم جذابیت بعضی از دروس کتب درسی زبان و ادبیات فارسی موجب انزجار و نفرت دانش آموزان گشته است . بهتر است کتاب های درسی از نظر ظاهری به تصاویر بیش تری متناسب با موضوعات درسی آراسته گردد باید به موارد کاربردی در دروس زبان و ادبیات فارسی بیش تر توجه شود . متأسفانه گاه مشاهده می شود که دانش آموزان قادر نیستند یک درخواست کوتاه بنویسند .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

عدم تناسب بین حجم کتاب های درس زبان و ادبیات فارسی و ساعات تدریس موجب ملال خاطر دبیران و دانش آموزان شده است . حجم فراوان کتاب ها دانش آموزان را ادیب بار نخواهد آورد بلکه درون مایه ی کتاب و نحوه ی تدریس معلم این وظیفه را به عهده دارد . حجم زیاد کتاب ها به معلم اجازه نمی دهد که توان علمی خود را چنان که شاید و باید به کار گیرد .

عدم رعایت رسم الخط یکنواخت در کتاب های درسی موجب سردرگمی دبیران و دانش آموزان شده است . بهترین راه سامان دادن به این مشکل آن است که کمیته ای از صاحب نظران آشنا به ویرایش با هماهنگی فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی و دفتر تألیف کتب درسی تشکیل شود . طرحی هماهنگ و مناسب را نوشته و در همه ی کتاب های درسی اجرا نمایند . تغییر ، حذف و افزایش مطالب کتاب های درسی که به خصوص در سال های اخیر بیش تر شده باعث سردرگمی معلم و شاگردان می شود . بهتر است این گونه موارد به موقع به اطلاع دبیران برسد.

۲- جامعه و اجتماع

باید دانست که زبان و ادبیات فارسی جزء مهم ترین مواد درسی و آموزشی در تمام مقاطع تحصیلی است . زیرا که زبان زبان پایه ی آموزش هر یک از شاخه های دانش بشری و ادبیات جلوه گاه راستین تمامیت فرهنگ یک جامعه و آئینه ی تمام نمای آن است . اما این آئینه ی تمام نما در نزد جامعه ی امروزین ما خوار و بی مقدار گشته است . باید طرحی نو در افکنیم و در نگرش ها تغییر ایجاد نماییم . تا مدامی که دروس زبان و ادبیات فارسی در اجتماع جایگاه اصلی خود را باز نیابند به سرمنزل مقصود نخواهیم رسید .

البته امروزه مسائل زبان و ادب فارسی از گستره ی آموزش و پرورش فراتر رفته و نهاد های دیگری نیز با آن درگیرند . و هر روزه شاهد گسترش این همه نادرست نویسی از طریق صدا و سیما ، روزنامه ها و مجلات هستیم . امید است قبل از انتشار ، محصولات فرهنگی از منظر ویراستاران واقعی بگذرد.

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید**

www.asebankafinet.ir

۳- دبیران و استادان زبان و ادبیات فارسی

بر کسی پوشیده نیست که دبیران و استادان زبان و ادبیات فارسی مجریان اصلی برنامه های زبان و ادبیات هستند . بنابراین بی توجهی به این طبقه بی توجهی به ارزش ادبیات و برنامه های تدارک دیده برای آن است . معلم ادبیات فارسی دارای نقش اساسی است. و ی میراث دار فرهنگی بارور و تنومند است و حلقه ی پیوند همه ی دستاوردهای ادبی قدیم و جدید به شمار می رود . بنابراین باید از ابعاد گوناگون ، شایستگی عهده داری این امر دشوار را داشته باشد . بر این اساس بر استادان و دبیران زبان و ادبیات فارسی لازم است که علاوه بر مطالعه و پژوهش در رشته خود ، در همه ی شاخه های علوم دیگر از قبیل : تاریخ ، روان شناسی ، جامعه شناسی ، زبان شناسی ، جغرافیا ، طب ، موسیقی ، فقه ، نجوم و ... آگاهی هایی کسب کنند از دیگر مسائل مهم مربوط به دبیران و استادان زبان و ادبیات فارسی به موارد زیر می توان اشاره کرد :

۱- ضرورت دانش افزایی دبیران

۲- توجه به زیبایی شناسی در تدریس

۳- علاقه مندی به مقوله های زبان و ادبیات فارسی

۴- معرفی کتاب های خوب و خواندنی

۵- داشتن ذوق و اشتیاق ادبی و اظهار نظر در مورد آثار ۶- برقراری ارتباط کلامی مناسب و ...

۴- عوامل اجرایی در دبیرستان

یکی دیگر از مسائلی که بر آموزش زبان و ادبیات فارسی تأثیر فراوان گذاشته ، مدیران و اولیای مدرسه است . برخورد نامناسب بعضی از مدیران با دبیران ادبیات و تنظیم برنامه ای آشفته برای دروس زبان و ادبیات فارسی ضربه ای مهلک و جبران ناپذیر بر این دروس وارد ساخته است . مدیران توجه کافی به دروس ادبی ندارند و جای این دروس در برنامه های تقویتی و فوق برنامه نیز خالی است .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir.

۵- اولیای دانش آموزان

به اعتقاد اکثر اولیا ادبیات درسی است که باید نمره اش بر تارک کارنامه ی دانش آموز بدرخشد. بدیهی است که این سنخ اولیا گرفتن نمره ی درخشان را حق مسلم فرزند خویش می دانند . اما نه به بهای مطالعه و از دست دادن ساعت های ذی قیمت در راه خواندن زبان و ادبیات فارسی زیرا که درس ها و کلاس های مهم تر از این ، اولویت دارد و فرزند اگر خلف صدق باشد می داند که اولیا مصلحت وی را به از او می دانند .

شیوه ی ارزشیابی دروس زبان و ادبیات فارسی

بسیار دیده ایم که تسامح و تساهل نابه جایی که در ارزشیابی دروس زبان و ادبیات فارسی از طرف همکاران به کار گرفته می شود موجب کسر حرمت درس و مدرس می گردد . به بیانی دیگر چون رد پای معدل به میان می آید ، دانش آموز بر این باور غلط است که کمبود نمره ی دروس دیگر خود را با نمره خواهی و متأسفانه بیشتر اوقات با گشاده دستی معلم ادبیات جبران می کند پس : « شکایت از که کنم که خانگی است غمازم »

روزگاری اگر دانش آموزی نمره ی قرائت و املا ی فارسی کسب نمی کرد، استحقاق رفتن به پایه ی بالاتر را نداشت. امروزه به استناد بر آیین نامه ی آموزشی و کارنامه های دانش آموزان، نظام ثبت نمرات در رایانه به صورتی طراحی شده که دانش آموز در پایه اول متوسطه می تواند با چهار درس زیر ده و به گفته ی کارشناسی امتحانات حتی صفر قبول شود و به پایه ی بالاتر راه یابد . در سال دوم متوسطه اگر دانش آموز در هیچ درسی نمره قبولی نیاورد ، می تواند در پایه ی سوم ادامه ی تحصیل دهد و دروس باقیمانده اش را با رعایت ضوابط مربوط بگذرانند . اگر پایه تدریس بر انتقال معلومات به دانش آموزان استوار نباشد و به یک نظام فعال که کودکان محور اصلی آن باشند ، توجه شود . اگر کلاس طوری اداره شود که دانش آموزان با

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید**

www.asebankafinet.ir.

تلاش خود و با راهنمایی معلم به اهداف آموزش نائل شوند، اگر یک روابط دوستانه با دانش آموزان خود برقرار کنیم، یادگیری بهتر و آسان تر صورت می پذیرد.

نقاط قوت و تاثیر گذار در تدریس:

۱- وجود شخصیت محکم و استوار معلم همراه با پشتوانه علمی و متانت اخلاقی یکی از ارکان اصلی هر یادگیری به شمار می آید. شایسته است به ویژگی های یک معلم موفق نظری بیندازیم:

۱-۱- برخورداری از سلامت جسمانی و روانی

۱-۲- آشنایی با شیوه های نوین تدریس و به کار گیری آنان در موقعیت های مختلف تدریس

۱-۳- احاطه ی کامل علمی به مطالب مورد تدریس .

۱-۴- برد باری و انعطاف پذیر بودن .

۱-۵- آشنایی با ویژگی های اقتصادی، فرهنگی، جسمی و روحی دانش آموزان ..

۱-۶- استفاده ی مستمر از ابزار تشویق.

۱-۷- تبعیض قائل نشدن بین دانش آموزان و یک رنگی.

۱-۸- توانایی ایجاد روابط صمیمانه با والدین.

۱-۹- - تکریم شخصیت دانش آموزان و داشتن آگاهی نسبی به علم روانشناسی .

۱-۱۰- برقراری نظم و انضباط منطقی در کلاس

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید**

www.asebankafinet.ir.

۱۱-۱-- شنیدن سخنان دانش آموزان و القاب ندادن به آنان.

۱۲-۱- وارد نشدن به حریم شخصی دانش آموزان و ایجاد یک رابطه ی منطقی و دوستانه با آنان .

۱۳-۱- استفاده از انواع ارزشیابی ها در زمان مناسب .

۱۴-۱- از نظر برخی ، معلم بودن به معنی دانستن همه پاسخهاست. بعضی اوقات (نمی دانم) بهترین پاسخ
یک معلم

است. به جای از دست دادن اعتبار، معلم اعتماد دانش آموزان را جلب می نماید و این اعتماد اساس یک رابطه
مولد

است. پذیرفتن چیزهایی که نمی دانید نشان می دهد که شما هنوز در حال یادگیری هستید

۱۵-۱- از روشهای مشابه و یکسان برای تمامی افراد استفاده نمی کند.

۲- ایجاد انگیزه : انگیزه را، محرک هر فرد برای رسیدن به اهداف خود تعریف کرده اند. اگر معلمی نتواند از
این عامل برای بهتر شدن تدریس استفاده کند. یک ابزار بسیار قوی را از دست داده است. از این رو باید
قبل از هر تدریس، انگیزه ی دانش آموزان را برای یادگیری درس جدید افزایش دهیم. تا با موضوع درس
درگیر و توجه شان به آنچه باید فراگیرند معطوف شود .

۳- علاقه مندی یاددهنده به موضوع: معلم بایستی به موضوع قابل تدریس هم علاقه داشته باشد و هم
احاطه ی علمی

۴- بیان اهداف درس :باید اهداف درس را برای فراگیرندگان به روشنی بیان کنیم . یعنی مشخص کنیم که
دانش

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید**

www.asebankafinet.ir.

آموزان پس از پایان درس به چه دانش و یا توانمندی هایی دست پیدا می کنند . زمانی که معلم مشخص کند دانش آموزان چه چیزهایی را بایستی یاد بگیرند آنها بهتر فرا می گیرند.

۵- آشنایی با روش های نوین تدریس :

از آن جا که هر ساله مطالب و محتواهای کتاب ها تغییر می یابد این ضرورت یعنی استفاده از شیوه های نوچدید و کارا بسیار احساس می شود . آشنایی با روش های مختلف تدریس می تواند زمینه ای جهت بر خوردمقابل و منطقی با دانش آموزان از یک مجرای ارتباطی صحیح مهیا کند به طوری که همواره تفکر منطقی داشته باشد . دبیران باید به دانش آموزان فرصت دهند تا به صورت گروهی و از طریق همیاری به یادگیری اقدام کنند

یادگیری از طریق همیاری یک قالب یا چهارچوب آموزشی است که در آن گروه های دانش آموزی ناهمگن از سوی معلم شکل داده می شوند و به فعالیت می پردازند .

۶- داشتن طرح درس : داشتن برنامه ریزی در کلاس از اتلاف وقت جلوگیری کرده مدیریت بهتر کلاس را به همراه دارد و سبب بازدهی بیش تر می گردد .

۷- مشارکت دادن دانش آموزان در بحث : بایستی از روش هایی استفاده کنیم تا کلاس درگیر بحث شود، طوری که دانش آموزان خود را در یادگیری سهیم بدانند. برای مثال، در حین تدریس از سوالاتی استفاده کنیم تا دانش آموزان نیز مجبور به مشارکت شوند و پس از هر پاسخ منطقی از تشویق های کلامی و یا غیر کلامی برخوردار شوند .

۸- استفاده از انواع وسایل کمک آموزشی : - استفاده از وسایل کمک آموزشی از قبیل فیلم و سی دی و اسلاید و نوار کاست و کتاب ..... بسیار مؤثر است .

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

۹- ارائه تکلیف از ساده به مشکل : بکشیم ابتدا مباحث ساده را برای دانش آموزان ارائه کنیم سپس به مباحث پیچیده برسیم. اگر دانش آموز یکی دو سوال را درست پاسخ دهد و تشویق شود خود بخود انگیزه پیدا می کند و این نمی شود مگر با ارائه سوالات ساده تر در ابتدا و روند حرکت از آسان به مشکل .

۱۰- استفاده از مثال های ساده، آشنا و دلنشین : در سرتا سر تدریس، برای تبیین و تفهیم هر چه بیش تر درس، از مثال های ساده، آشنا و دلچسب که موجب افزایش انگیزه یادگیری دانش آموزان می شود، استفاده کنیم

۱۱- اجرای نقش : می توان در برخی از دروس کتاب فارسی دانش آموزان را تشویق نمود تا موضوع مورد نظر را به صورت نمایش درآورند. اجرای نمایش در تفهیم مسائل تربیتی و اخلاقی بسیار مفید و مؤثر می باشد .

۱۲- طرح مطالب درسی به صورت پرسش های جالب : مطلب یا موضوعی را که می خواهیم دانش آموزان یاد بگیرد، به صورت پرسش یا پرسش هایی روشن و جالب مطرح کنیم تا در دانش آموزان احساس نیاز به وجودآمده و آنها را به فعالیت ذهنی و پویندگی ترغیب نماید .

۱۳- تذکر نمره و آزمون : برای درگیر کردن بیشتر دانش آموزان، می توانیم با تذکر نمره و آزمون آنان را برای یادگیری هر چه بیشتر درس ترغیب کنیم برای مثال از این عبارت استفاده کنیم : به احتمال زیاد از این درس، یکی دو نمره در امتحان خواهد آمد . پس دقت کنید تا آن را خوب یاد بگیرید .

۱۴- آگاه کردن دانش آموز از میزان پیشرفت در کارش:

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir

آگاهی از نتیجه کار در هر مرحله از آموزش، دانش آموز را از عملکرد خود آگاه نموده و باعث می شود تا به تقویت نقاط مثبت و اصلاح نقاط ضعف و منفی خود بپردازد .

۱۵- اگر می خواهید دانش آموزان یک مطلب اساسی را همیشه به خاطر داشته باشند، آن را بیش از یک بار تکرار نمایید. وقتی مطلبی را برای اولین بار ذکر می نمایید آن مطلب تنها شنیده می شود بار دوم تکرار، مطلب شناخته می شود و بار سوم مطلب آموخته می شود . اما تکرار موضوع باید به شیوه ای باشد که سبب خستگی دانش آموزان نشود و یک معلم باتجربه ، یک مطلب مهم را در عین حال که چندین بار تکرار می نماید اما هر بار به شیوه ای مطلب را بیان می کند که برای شنونده جذاب باشد

نقاط منفی و باز دارنده در تدریس:

۱- دانش آموزان در اثر شکست در یک درس نسبت به آن نگرش منفی پیدا می کنند باید به آنها کمک کرد تا با کسب موفقیت در درس جدید، به تصویری مثبت از توانایی خود دست یابند ، زیرا یادگیری همراه با موفقیت به ایجاد انگیزه منجر می شود .

۲- یکی از مشکلات مهم و اساسی ، به کار نگرفتن روش های تدریسی نوین در آموزش است. به همین سبب کیفیت آموزشی از سطح مطلوب برخوردار نیست و دانش آموزان علاقه ی زیادی به تحصیل نشان نمی دهند. یکی از دلایل آن عدم آشنایی دبیران با روش های نوین تدریس است. معلم باید با روشهای مختلف تدریس آشنا باشد و بداند در کدامین موقعیت آموزشی از کدامین روش استفاده نماید.

۳- کلاسی که در آن معلم متکلم وحده است، کارآیی آن کمتر از کلاسی است که دانش آموزان در آن به گفت و گو و ارائه نظر می پردازند. وقتی بچه ها در کلاس فعال شوند و حتی خودشان در پیدا کردن مشکلات درسی زحمت بکشند، علاقه ی آن ها به درس بیش تر می شود. بنابراین معلم ادبیات باید با ذوق و ابتکار خود فرصت هایی را برای دانش آموزان فراهم سازد که به خواسته های آن ها پاسخ داده

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید**

www.asebankafinet.ir.

شود و این هدف ممکن نیست مگر آن که معلم بتواند و بخواهد به کلاس زبان و ادبیات فارسی روح تازه ای بدهد

۴-دانش آموزان خوش ذوق و علاقه مند را نیز بخشکاند ، پس معلم ادبیات باید محیط کلاس را فعال کند و به وسیله ی تدریس فعال و استفاده از انواع روش ها ، بازدهی کلاس خود را بالا ببرد

پیشنهادات:

۱. دادن مسؤولیت به دانش آموز
۲. دعوت از اولیای دانش آموز و درخواست همکاری با دبیر مربوطه
۳. اهمیت دادن تمام کارکنان آموزشی و اولیا به درس ادبیات مانند درس ریاضی و زبان و..
۴. نوشتن تکالیف هر درس و اصلاح آن در نزد دانش آموز ،
۵. کار کردن ادبیات و در تخته و اصلاح آن توسط دانش آموز بعدی ،
۶. اجرای مسابقه بین دو دانش آموز در پای تخته ؛ به این صورت که تخته را نصف کرده و مثلاً فعلی گفته می شود . سپس از روی این فعل سؤالاتی پرسیده می شود که هر کدام سریعتر نوشت ، امتیاز می گیرد و بعد از شش هفت پرسش ، امتیازها شمرده و برنده معلوم می گردد. دانش آموزان از این مسابقه ها با شوق فراوان استقبال می کردند.
۷. ایجاد دوستی با دانش آموز در کلاس درس و رابطه ی صمیمی

**این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید**

www.asebankafinet.ir.

۸. استفاده از تشویق های بجا ، یکی از کارساز ترین عوامل پیشرفت دانش آموزان می باشد

۹. امتحان کتبی از ادبیات و به طور مستمر در حجم کم و در آخر مثلا پنج امتحان ، نمره ی بیست را تشکیل بدهد..

۱۰. استفاده از شیوه های متعدد توسط دبیر

منابع و مأخذ

۱. انوری، حسن و احمدی گیوی، حسن. ادبیات و زبان فارسی ۲. انتشارات فاطمی. چاپ پنجم. سال ۱۳۷۰

۲. قاسمی پویا، اقبال. راهنمای عملی پژوهش در عمل. انتشارات پژوهشکده تعلیم و تربیت. سال ۱۳۸۱.

۳. فریس ، حنا ، گزارشی از نشست اقدام پژوهی در رشد حرفه ای دبیران و اعضای هیات علمی ،

۴. همایون پور، منوچهر، اقدام پژوهی “ چیست و چه کاربردی در تحقیقات سازمان و مدیریت دارد؟

۱۳۸۶ (اینترنت)

۵. یزدچی ، صفورا ، نقش اقدام پژوهی در افزایش کیفیت فعالیت های آموزشی و پرورشی

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی
با قیمت فقط ۴۰۰۰ (چهار هزار تومان) به قسمت خرید آن مراجعه کنید

www.asebankafinet.ir.

www.asebankafinet.ir